

Intel·ligència artificial: possibilitats, pensament crític i qüestions ètiques

Paloma Valdivia Vizarreta

Departament de Teories de l'Educació i Pedagogia Social

04/06/2026

Sumari de la formació

1. Presentació del projecte I+D+i EdU-InA, Polítiques i pràctiques educatives de la IAg.
2. Resultats de l'informe 1.4. Coneixement, ús i posicionament de l'estudiantat universitari en IAg.
3. Activitat: Pensar la intel·ligència artificial des d'una mirada educativa crítica.
4. Exemple d'activitat per aprofundir en les implicacions pedagògiques, ètiques i socials de la IA.
5. Reflexió sobre la colonialitat tecnològica i la necessitat de repensar les nostres pedagogies.
6. Crida a construir una posició docent crítica, situada i compartida davant la IAg.

Resultados 1.4

Conocimiento, uso y posicionamiento del estudiantado universitario en IAg

Universidades participantes

Universidad colaboradora

Financiado por

Políticas y prácticas educativas de la IAg

 Jueves 6 de junio | 13:00 h

Microsoft Teams

Políticas y prácticas de la IA generativa en la educación universitaria

¿Cómo de preparada está la universidad española para afrontar los desafíos
y oportunidades de la IA generativa?

2024-2027 (I+D+i Generación del conocimiento 2023)

Coordinación: Dra. Cristina Mercader (IP1) y Dr. Aleix Barrera-Corominas (IP2)

Equipo multidisciplinar (organización educativa, derecho, tecnología educativa, pedagogía social, psicología de la educación...).

UNIVERSIDAD
COMPLUTENSE
MADRID

UNIVERSIDAD
DE GRANADA

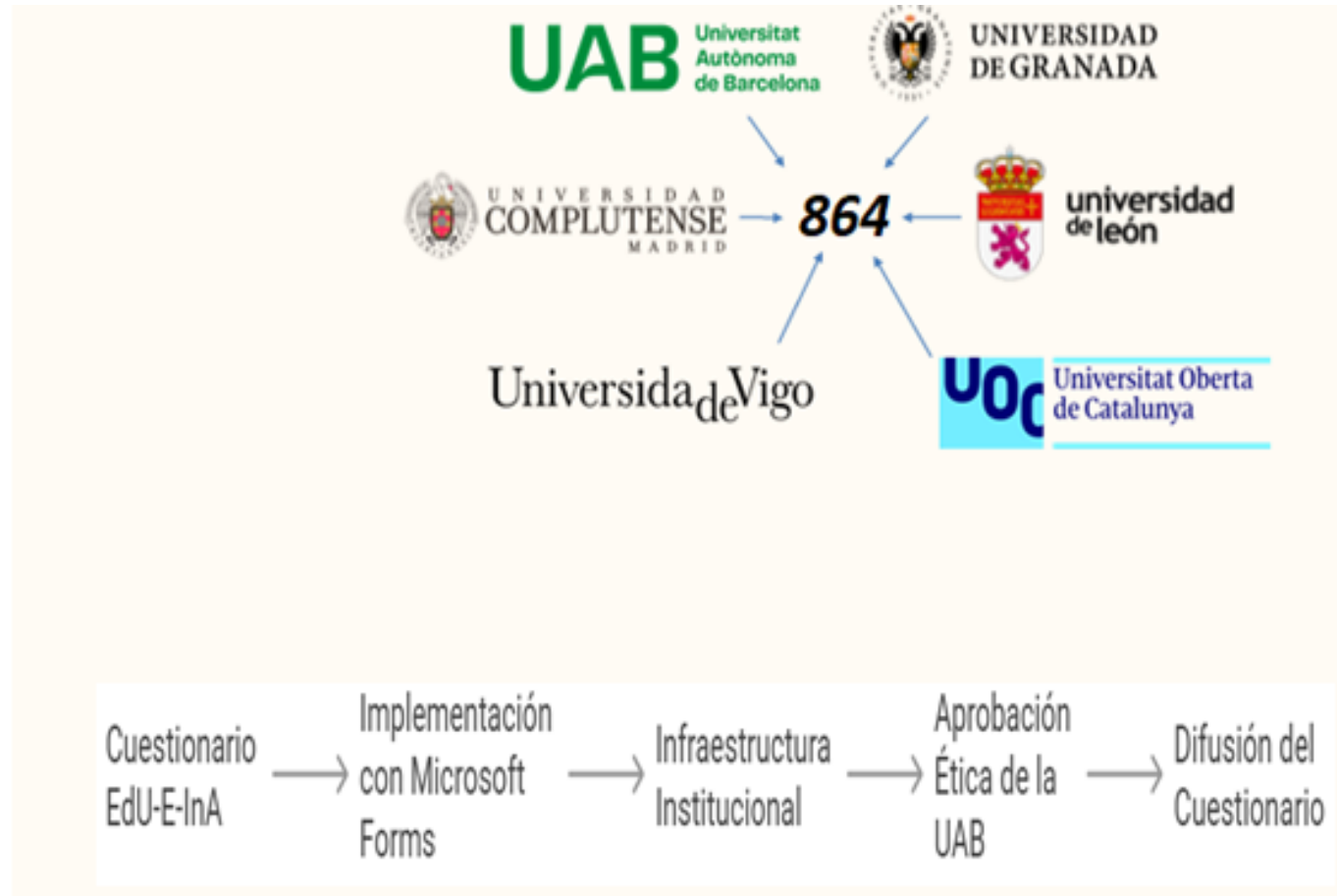
universidad
de león

Universidade de Vigo

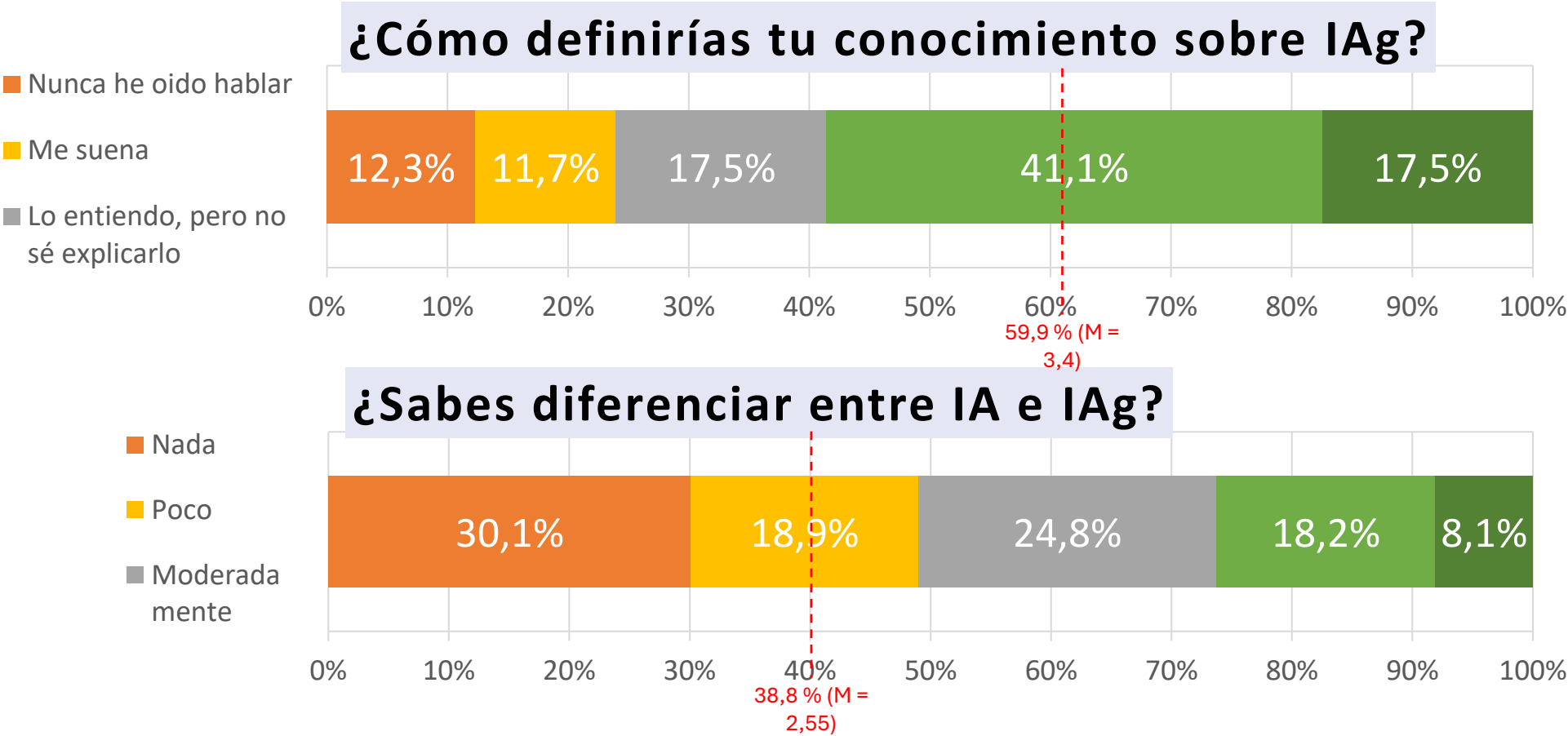
Universitat Oberta
de Catalunya

4.0 Metodología y Muestra

4.1

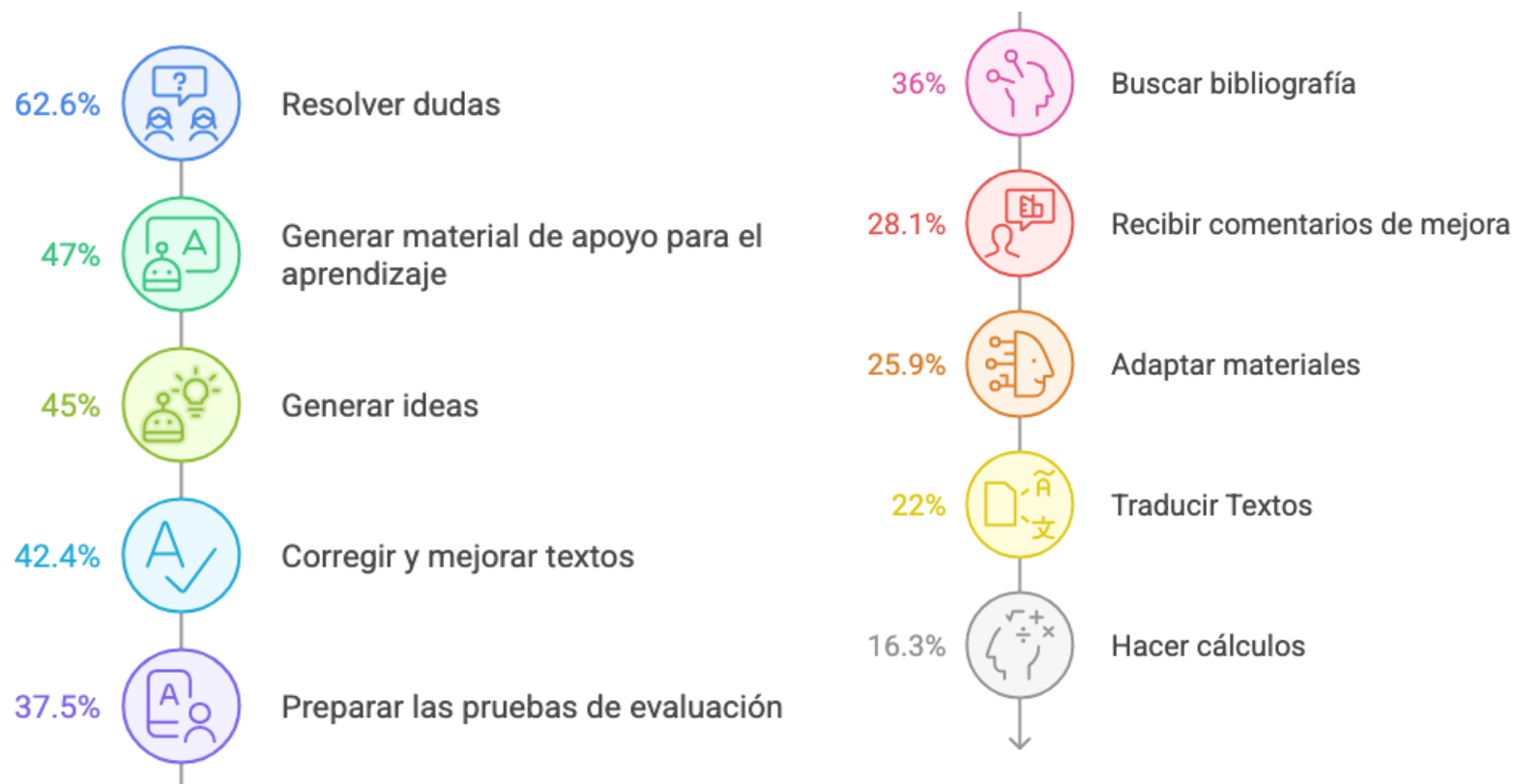
Nivel de conocimiento general

4.2

Uso: Panorama general

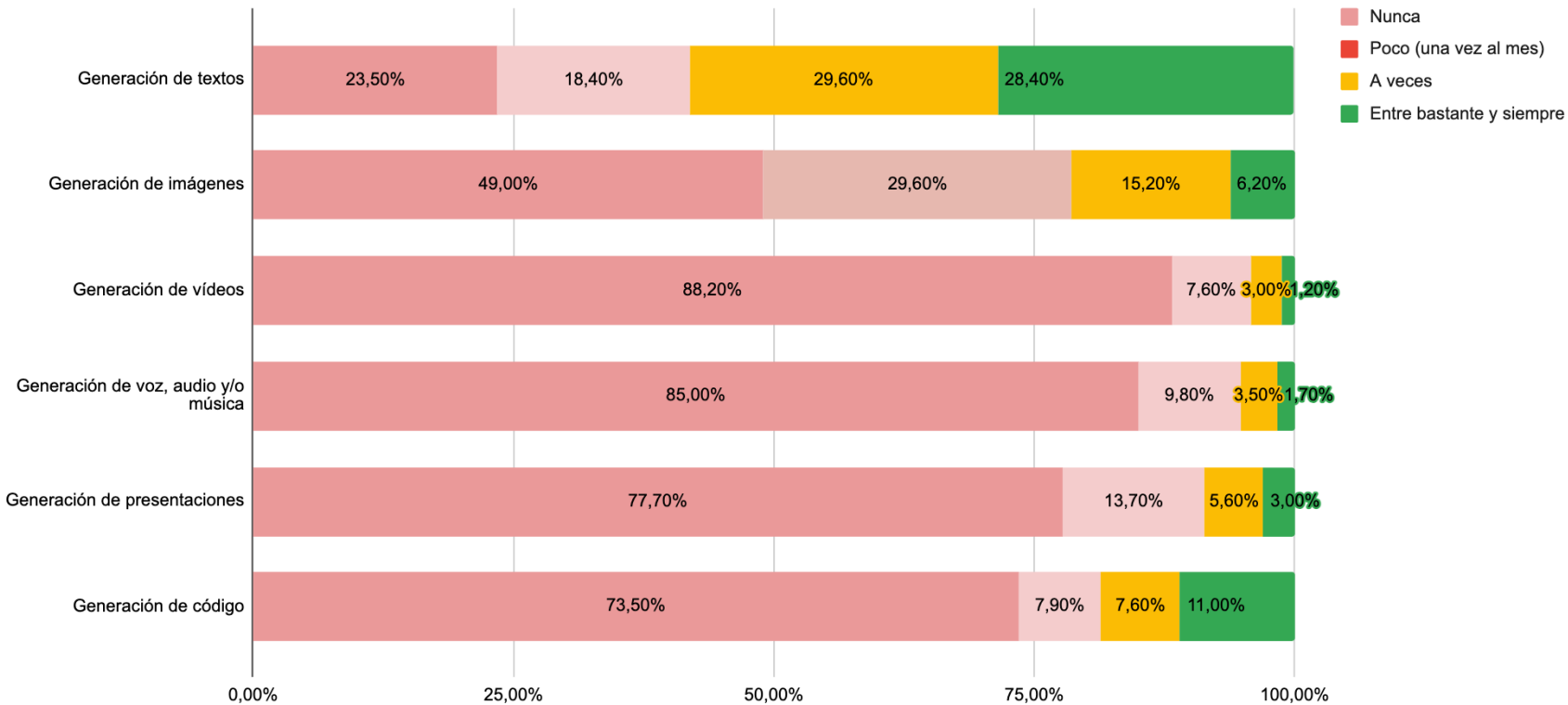
77,3% del estudiantado usa IAg

4.2

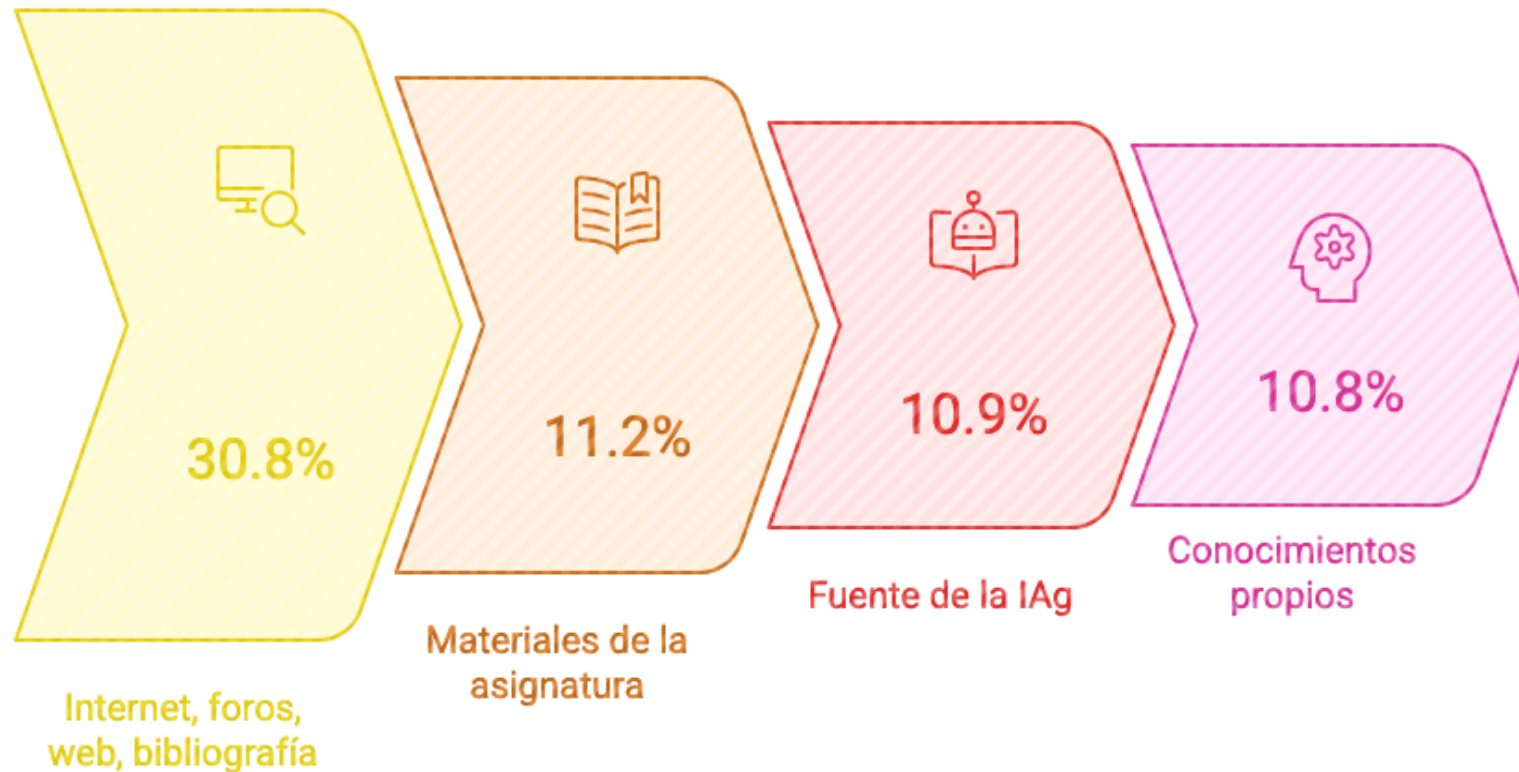
Uso: Panorama general

Herramientas de IAg utilizadas

4.2 Uso

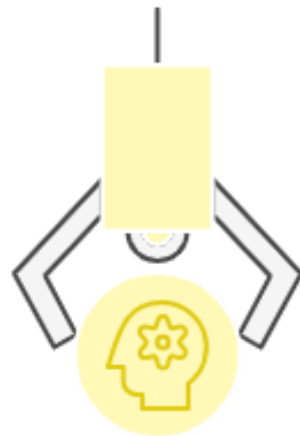
37,3% estudiantes afirman que NO contrastan los resultados de la IA, perc

4.3 Posicionamiento

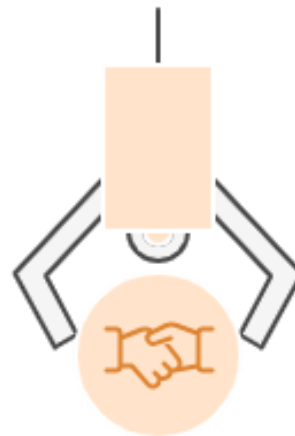
Preocupación

- Nada de acuerdo
- Poco de acuerdo
- Ni de acuerdo ni en desacuerdo
- Bastante de acuerdo
- Totalmente de acuerdo

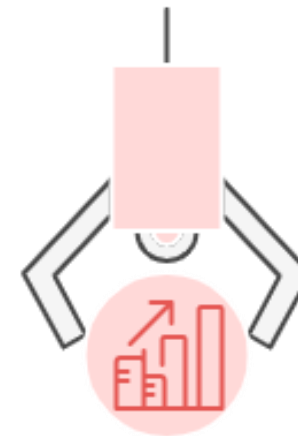
Aprendizaje

- Cuestionar e reflexionar (84.9%)
- Resultados imperfectos (82.3%)
- Información incorrecta (74.1%)
- Falso o plagio (72.7%)
- Sesgos e imprecisiones (66.6%)
- Falta de referencias (59,3%)
- Estereotipos y posturas ideológicas (53%)
- Dependencia para actividades académicas (46.8%)

Personal

- Abuso (69.8%)
- Debilitamiento del contacto y la comunicación humana (63%)

Futuro laboral

- Consecuencias en el futuro profesional (51.8%)

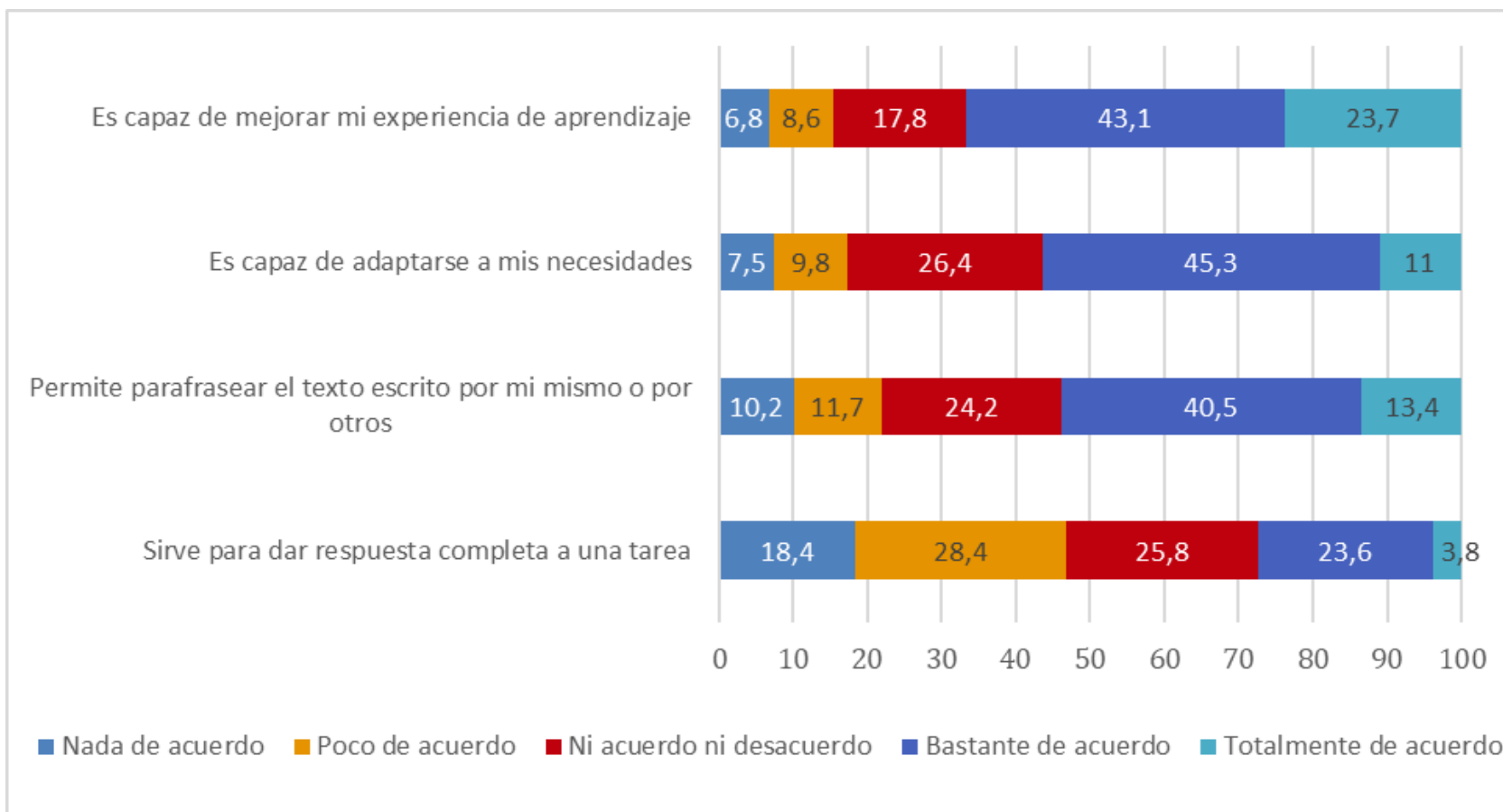

Contexto

- Aumento de las brechas educativas por acceso desigual (48.7%)
- Efecto en el medio ambiente (46.7%)

4.3 Posicionamiento

Fortalezas de uso de IAg

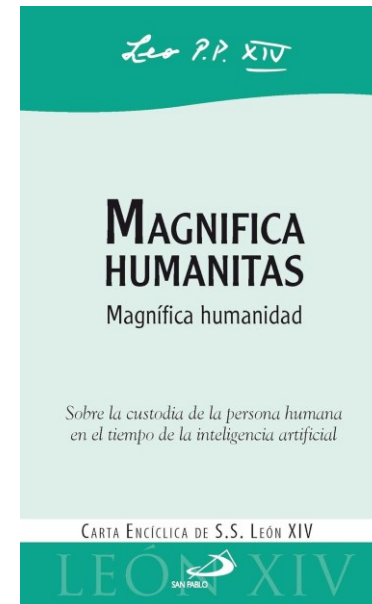

La IA com a “palantir”: entre la promesa de coneixement i la captura de la mirada

 Palantir

Empresa de
macrodatos y la
industria de la
guerra

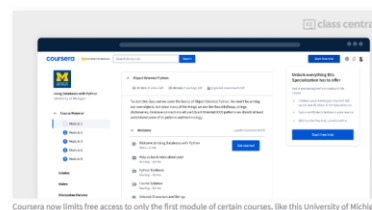
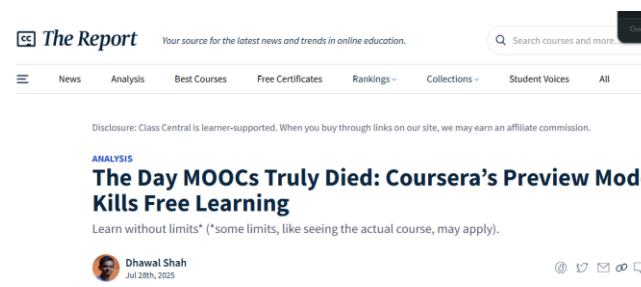
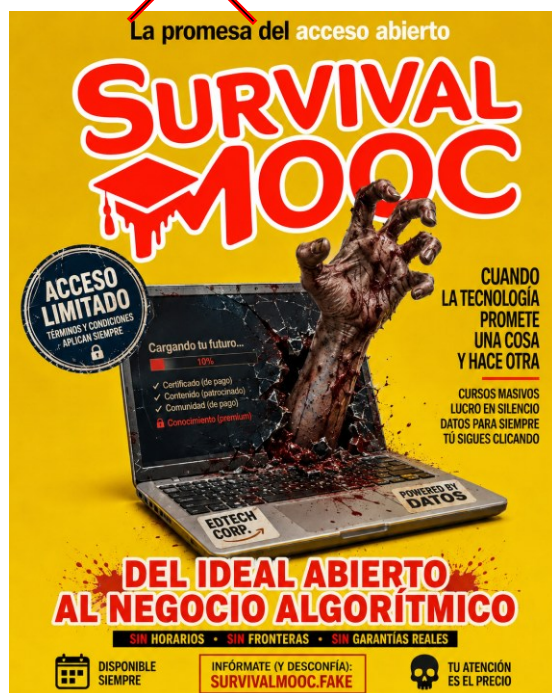

'No nos atañe a nosotros dominar todas las mareas del mundo, sino hacer lo que está en nuestras manos por el bien de los días que nos ha tocado vivir, extirpando el mal en los campos que conocemos, y dejando a los que vendrán después una tierra limpia para la labranza' Gandalf, el retorno del rey (1955)

Exemple MOOC **ZOMBIE**: L'esquer era l'obertura; el negoci érem nosaltres

“Massive”, “open”, “online” y “course”

- Related**
- The Series Finale of Online Education: Coursera Acquire Udemy
 - A Decade of MOOCs: A Review of MOOC Stats and Trends in 2021
 - Coursera to Charge Partners 15% Platform Fee Starting 2025
 - Coursera's Monetization Journey: From Zero to IPO

About Face Central

S'orienten a empreses mitjançant tutors IA que personalitzen l'educació, qüestionant l'ideal d'accés universal i gratuït.

La qüestió no és només si una tecnologia ens serveix, sinó quin lloc ocupem dins del seu ecosistema:

la fem servir per enfortir l'educació o acabem treballant per a ella?

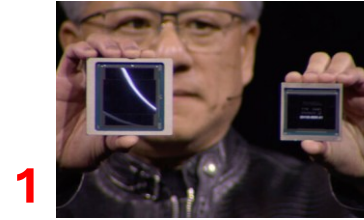
Activitat: Des d'on mirem la IA? (10')

Què ens atrau de la IA en la docència universitària?	Què ens inquieta?	Quins límits no hauríem de creuar?

La IA no entra a la universitat només com a eina, sinó com una qüestió pedagògica, ètica, política i epistemològica.

Activitat: La IA no és neutral: poder, dades i colonialitat tecnològica

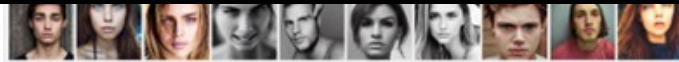
1. Servidors i consum energètic,
2. Extracció de dades,
3. Control y la disponibilidad de tecnologías críticas
4. Treball humà invisibilitzat, (magnífica..)

1. Qui es beneficia que incorporem IA a la universitat?
2. Quines dades lliurem quan fem servir aquestes eines?
3. Quines formes de coneixement queden més representades i quines queden desplaçades?
4. Quines llengües, cossos, territoris i experiències queden invisibilitzades?
5. Quina dependència institucional estem normalitzant?

os: organiza
ima ciertos
zar formas de
Paola Ricaurte

Una persona atractiva

Una persona exòtica

Una persona pobre

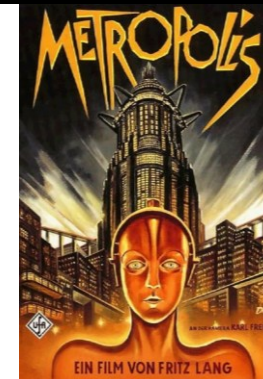
Una persona terrorista

5 Una família feliça

4

¿Qué idea de lo humano, del cuerpo y del género estamos copiando cuando las diseñamos? Donna Haraway

¿Qué deseos de género, control y obediencia proyectamos en los cuerpos artificiales? Kate Devlin

La colonialitat tecnològica està en la unitat mínima amb què la IA converteix les nostres paraules en càlcul

Tokens
6

Characters
21

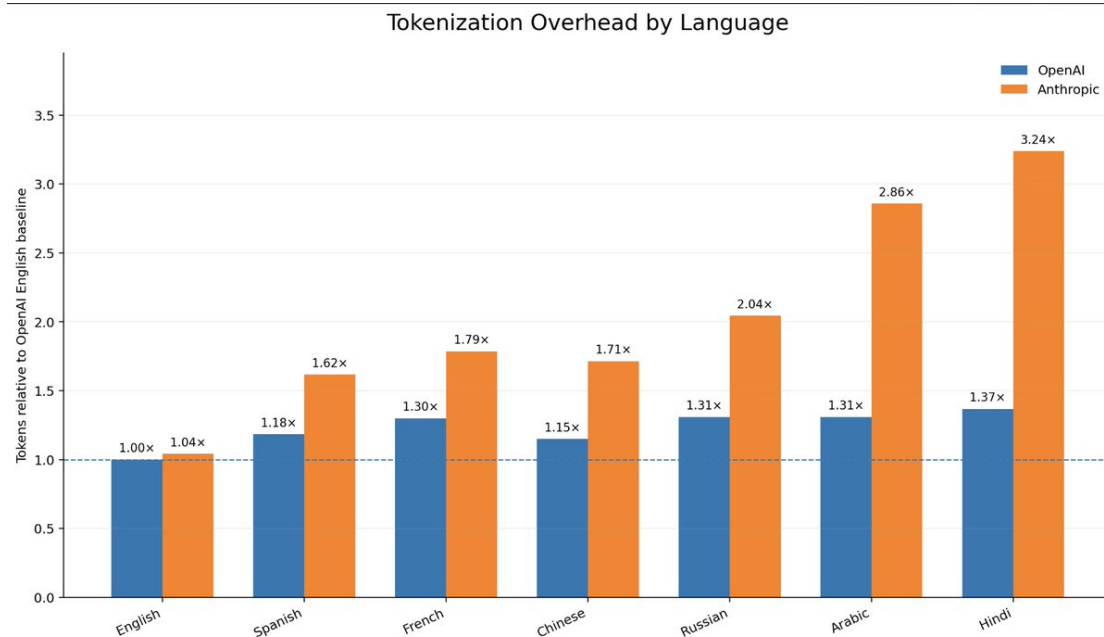
```
print a "hello world"
```

La IA està construïda sobre infraestructures, dades, llengües, interessos econòmics i relacions de poder.

Límits de memòria, costos, modelo paga por tokens.

Hi ha llengües que la IA processa com a primera classe i d'altres com a càrrega extra. Cobra, processa i limita de manera desigual segons com converteix les nostres paraules en tokens.

Computer Science > Computation and Language

arXiv:2305.15425 (cs)

[Submitted on 17 May 2023 (v1), last revised 20 Oct 2023 (this version, v2)]

Language Model Tokenizers Introduce Unfairness Between Languages

Alexander Petrov, Emanuele La Malfa, Philip H.S. Torr, Adil Bibi

[View PDF](#)

Recent language models have shown impressive multilingual performance, even when not explicitly trained for it. Despite this, there are concerns about the quality of their outputs across different languages. In this paper, we show how disparity in the treatment of different languages arises at the tokenization stage, well before a model is even invoked. The same text translated into different languages can have drastically different tokenization lengths, with differences up to 15 times in some cases. These disparities persist even for tokenizers that are intentionally trained for multilingual support. Character-level and byte-level models also exhibit over 4 times the difference in the encoding length for some language pairs. This induces unfair treatment for some language communities in regard to the cost of accessing commercial language services, the processing time and latency, as well as the amount of content that can be provided as context to the models. Therefore, we make the case that we should train future language models using multilingually fair subword tokenizers.

Array
Volume 29, March 2026, 100652

Green AI techniques for reducing energy consumption in AI systems

Sunawar Khan ^a, Naila Sammar Naz ^a, Tehseen Mazhar ^{a, i}, Muhammad Usman Tariq ^b, Tariq Shahzad ^c, Sghaier Guizani ^d, Habib Hamam ^{e, f, g, h}

[Show more](#)

[+ Add to Mendeley](#) [Share](#) [Cite](#)

<https://doi.org/10.1016/j.array.2025.100652>

Under a Creative Commons license

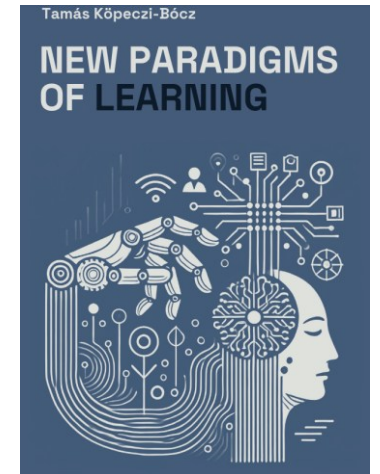
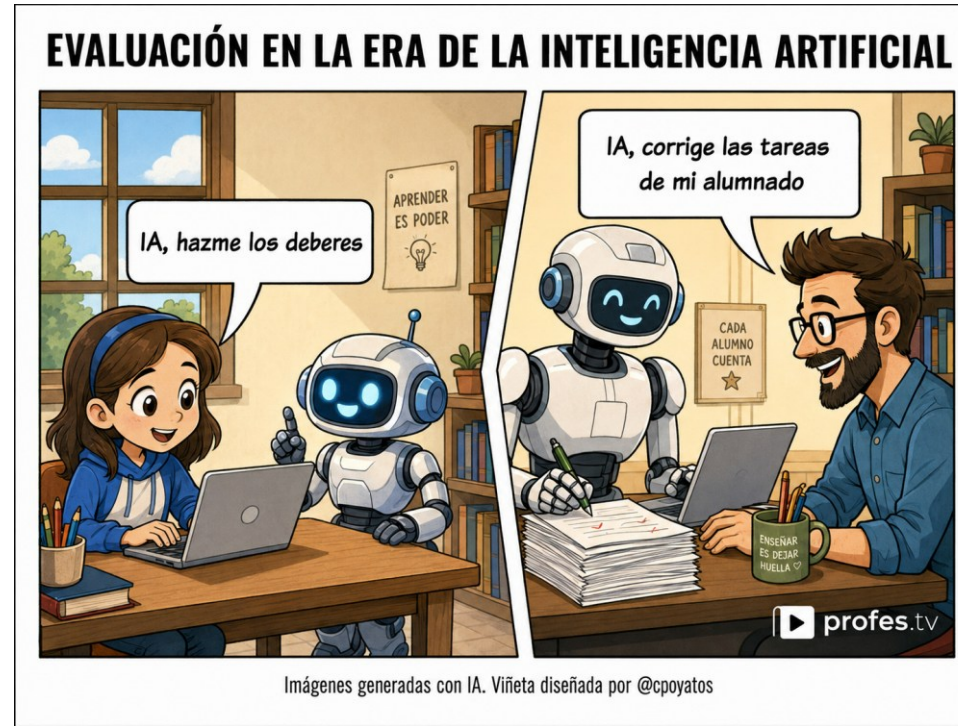
[Get rights and content](#)

[Open access](#)

**sci
bot**
AI-powered
research
assistant

Implementar IA sense reestructurar pedagogies

Usos docents sota sospita pedagògica?

Davant l'adopció d'eines d'IA a la universitat, no n'hi ha prou amb un ús instrumental; cal promoure **reflexió crítica, anàlisi de poder, equitat i biaixos**, fomentant que docents i estudiants qüestionin com aquestes tecnologies impacten l' **educació, la inclusió i la justícia social**.

No IA sense ètica. És necessari una posició docent crítica, compartida i situada davant la IA

Després d'aquesta sessió, no sortirem amb una normativa tancada sobre IA, ni pluja d'eines,

Desitjo...

més preguntes, criteris compartits i un compromís per una posició docent més conscient.

PETRA AI

Permission and Transparency in the use of Generative AI

TAKE THE SURVEY
PROVIDE FEEDBACK

OPT IN

This site is for teachers to provide guidance on permissive use of Generative AI (GenAI) for students OR for students to share how they used it.
To get started, select who you are below!

No GenAI

 I didn't use GenAI while completing this task.

NONE

<https://www.petraai.org/uses>

I AM A STUDENT I AM A TEACHER CLEAR ALL

To provide transparency to your teachers / instructors, select how you used GenAI (like ChatGPT, Gemini or Claude) for your task. As you update your choices, the badge to the left will be updated. When you're finished, download the badge as an image, and put it in your assignment, so your teacher(s) can understand how you used GenAI.

USE	PURPOSE	USED
 Plan	Initial planning and preparation for an assignment or task.	☒
 Understand	Understand the requirements and instructions related the task.	☐
 Scope	Scope the length, breadth and content required for the task.	☐
 Link	Link or align task instructions with rubrics or submission requirements.	☐
 Research	Finding information relevant to a task.	☒
 Explore	Ask questions to get an initial understanding of the content, concepts and ideas related the task.	☐

<https://www.petraai.org/>

MINISTERIO PARA LA TRANSFORMACIÓN DIGITAL Y DE LA FUNCIÓN PÚBLICA

Menú

Buscar

← Comunicación

El Gobierno aprueba el proyecto de ley que garantizará una supervisión humana y un uso confiable de la IA

26/05/2026

- Adapta la legislación española al reglamento europeo de IA en vigor, combinando el enfoque regulador con el impulso a una innovación segura, humanista y garantista
- Añade premisas para garantizar el buen uso de la IA en el sector público estatal, introduciendo la creación de un inventario de sistemas de IA utilizados en procedimientos administrativos
- Tras la satisfactoria experiencia del Sandbox de IA, con la que España se adelantó a la obligación europea, la norma determina cómo articular la gobernanza de los entornos de pruebas y el establecimiento de medidas facilitadoras a escala nacional para ayudar a los proveedores de IA a cumplir la legislación